

Tilt

LAAT DE LETTEREN LEVEN

BESTUURSVERSLAG

JAARREKENING

2017

	Inleiding	5
1	Wat is Tilt?	6
	1.1 Missie	6
	1.2 Visie	6
	1.3 Doelstellingen	6
	1.4 Kernactiviteiten	6
2	Organisatie en samenwerking	8
	2.1 Organisatie	8
	2.2 Samenwerking	8
3	Talentontwikkeling	10
	3.1 Talent op Tilt	10
	3.2 <i>Poetry Circle 013</i>	11
4	Verslag activiteiten 2017	12
	4.1 Studio Café Theaters Tilburg	12
	4.2 Lees! – Leesclub i.s.m. Gianotten/Mutsaers	12
	4.3 Tilt Festival	13
	4.4 Kort en laat – voorleesavond i.s.m. Theater de NWe Vorst	18
	4.5 Theaterkrant festival Boulevard	18
	4.6 Presentatie publicatie Yves Petry	18
	4.7 Boeken rond het Paleis	18
	4.8 WIRWAR Den Bosch	19
5	Publiek	20
	5.1 Publieksbereik activiteiten Tilt 2017	20
	5.2 Groei	21
6	Reflectie	22
	6.1 Eind 2017: Hoe staat Tilt ervoor?	22
	6.2 Tilt en haar activiteiten	22
	6.3 Een vooruitblik	22
	6.4 Eigen inkomsten	22
	Goedkeuring	25
	Balans Stg Bookawake per 31 december 2017	26
	Exploitatierkening Stg Bookawake	28
	Exploitatierkening Tilt Festival	32
	Exploitatierkening Organisatie	36
	Toelichting op de balans	40
	Toelichting op de exploitatierkening 2017	41

INLEIDING

Voor Tilt was 2017 het jaar van verandering: we kregen voor het eerst meerjarige subsidie van het Nederlands Letterenfonds, de Provincie Noord-Brabant en de Gemeente Tilburg. De organisatie kreeg vorm, aan het eind van het jaar bestonden we uit een kernteam van vijf mensen. De focus van Tilt lag in 2017 met name op het uitwerken van het talentontwikkelingsprogramma 'Talent op Tilt' en op podiumpresentaties tijdens verschillende activiteiten.

De belangrijkste activiteit was het Tilt festival, dat plaatsvond tijdens de Boekenweek in maart/april 2017. Ook is een begin gemaakt met een programma dat zich richt op het Brabantse bedrijfsleven. Tijdens het Tilt Festival besteedden we volop aandacht aan Brabantse en Nederlandse literatuur in vernieuwende combinaties met theater, beeld en muziek.

We hebben ervaren dat het opbouwen van een organisatie tijd kost en dat de ambitie die we hadden hoog was. Toch zijn we zeker niet ontevreden over wat we bereikt hebben. De eerste activiteit in Den Bosch vond plaats in het Werkwarenhuis. De Studio Cafés in Theaters Tilburg vonden voortgang en er werden nieuwe auteurs geselecteerd voor 'Talent op Tilt'. Het team heeft in 2017 concrete ideeën ontwikkeld voor nieuwe activiteiten in 2018. Zo is er een prachtig plan om jonge auteurs te koppelen aan bedrijven.

In 2017 heeft een enthousiast team de eerste stappen gezet om Brabant tot een broedplaats van literair talent te maken. We creëerden nieuwe podiumplekken en legden contact tussen talent en uitgeverijen. Redacteuren van de uitgeverijen begeleidden de talenten. Het bestuur constateert met tevredenheid dat Tilt een dynamische organisatie is die zich de komende jaren breder en sterker zal ontwikkelen.

In 2018 zoeken we volop de verbinding met het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties door middel van residenties van auteurs. Op deze manier zoeken we, behalve nieuwe manieren om eigen inkomsten te verwerven, naar een manier om literatuur een plek te geven midden in de maatschappij.

1 WAT IS TILT?

1.1 Missie

Tilt laat de letteren leven. Voor publiek en voor schrijvers. Taal vormt onze gedachten en cultuur, het is een belangrijke bouwsteen van de maatschappij. Literatuur kun je op verschillende manieren beleven: als boek, digitaal, in een performance, dialoog of debat. Tilt moedigt schrijvers aan om zichzelf te ontwikkelen en presenteren aan het publiek. Schrijvers tonen ons een nieuw perspectief op de wereld om ons heen. Door middel van fictie zien we de werkelijkheid.

Tilt heeft de ambitie om, in samenwerking met partners vanuit verschillende kunstdisciplines, de literaire infrastructuur in de regio Noord-Brabant te versterken. We ontplooiën om dit te bereiken verschillende activiteiten, zoals het opzetten van een talentontwikkelingsprogramma

1.2 Visie

Tilt laat de letteren leven, dat is het motto van Tilt. Tilt brengt literatuur tot leven voor een breed publiek, op de meest uiteenlopende manieren, met oog voor landelijk bekend en regionaal talent. Een belangrijk kernpunt in deze benadering is het zoeken naar een raakvlak van literatuur met andere disciplines, vanuit de overtuiging dat juist op het raakvlak van disciplines innovaties ontstaan en verrassende crossovers opbloeien.

Een van de doelstellingen die Tilt zichzelf voor de komende vier jaar stelt, is het opbouwen van een cultureel diverse doelgroep, waarmee in de programmering van deze editie een aanzet is gemaakt door te kiezen voor kwalitatief sterke auteurs en artiesten met een brede achtergrond. We hebben deze doelgroep actiever kunnen betrekken door ook in de programmaraad te zorgen voor diversiteit. Een speciaal programma dat de wijk in ging had als doel de literaire programmering weg te halen uit het centrum (en de bijbehorende vaste cultuurminnende doelgroep) en een nieuwe - cultureel diverse - doelgroep aan ons te binden. Ook is dit jaar het eerste talentontwikkelingstraject ten einde gekomen en hebben de zes auteurs die aan dit traject hebben meegedaan, zichzelf op het Tilt Festival gepresenteerd.

1.3 Doelstellingen

- Talentontwikkeling in de provincie Noord- Brabant en Vlaanderen
- Meer publiek en ander, nieuw publiek bereiken voor literatuur
- Literatuur samenbrengen met andere kunst- en cultuurdisciplines

1.4 Kernactiviteiten

- Talentontwikkeling in de provincie Noord- en Vlaams-Brabant
We richten ons op nieuw talent met het traject *Talent op Tilt*. Ook ondersteunen we meer gevestigde schrijvers door ze opdrachten te verschaffen.
- Meer publiek en ander, nieuw publiek bereiken voor literatuur
Om ander en nieuw publiek te bereiken, programmeert Tilt op andere festivals en podia en gaan we samenwerkingen aan met bijvoorbeeld Theaters Tilburg. Literair geïnteresseerd publiek bereiken we met het Tilt Festival waar we een

cross-over programmering realiseren, om zo meerdere (in leeftijd en opleiding gedifferentieerde) doelgroepen aan te spreken.

- **Literatuur samenbrengen met andere disciplines**
We streven ernaar om in alle publieksactiviteiten een cross-over programmering te realiseren, in ons eigen festival, door de samenwerking en programmering op andere festivals en podia en door het starten van een nieuwe activiteit rondom non-fictie. Tilt organiseert elk jaar een meerdaags festival in Tilburg waarbij telkens nieuwe verbindingen worden gezocht met bestaande en nieuwe partners. Tilt bouwt een vast publiek op voor het festival en zoekt naar nieuw publiek. Belangrijk voor de programmering van Tilt Festival is dat het multidisciplinair is, dat er gewerkt wordt met partners in en buiten de regio, dat er lokaal en nationaal talent staat en dat er een duidelijke link met Vlaanderen is. Dat doen we door in het talentontwikkelingstraject ook plek te bieden aan jonge Vlaamse talenten, door regelmatig een Vlaamse writer in residence uit te nodigen en door op het festival een mix van Nederlandse en Vlaamse auteurs te programmeren. Verder vinden we het belangrijk te zoeken naar de combinatie tussen literatuur en nieuwe media.

2 ORGANISATIE EN SAMENWERKING

2.1 Organisatie

Het bestuur van Stichting BookAwake bestond in 2017 uit drie personen: Chris Ketelaars (voorzitter), Annemarie Pijnappel (secretaris) en Herman Horst (penningmeester). In april 2018 vertrok voorzitter Chris Ketelaars. Hij wordt vervangen door Annemie Jans, voorheen directeur bij Uitgeverij de Geus. Omdat zij pas per 1 mei officieel benoemd wordt, wordt dit verslag ondertekend door Herman Horst en Annemarie Pijnappel. Het bestuur heeft de Governance Code Cultuur doorgevoerd en blijft deze jaarlijks toetsen. In 2017 kwam het bestuur vijf keer bij elkaar, volgens een vast vergaderschema.

Bijke Aarts is werkzaam als directeur voor drie dagen in de week. Tot september 2017 werd zij gedetacheerd vanuit de Bibliotheek Midden-Brabant. Per 1 september 2017 is zij in dienst bij de Stichting BookAwake voor 24 uur. Ook in dienst zijn per oktober 2017 Femme van de Berg als productie leider voor 24 uur en Fran van den Bogaert als communicatiemedewerker voor 16 uur in de week. Programmamakers Mijke Pol en Anneroo Goosen zijn voor 16 uur in de week ingezet als zzp-ers. Lynn van Ewijk werkte in november en december tot heden als stagiaire voor het opzetten van het traject Klik op Tilt. Tilt werkt met een vaste vormgever (Janine Hendriks van Kaftwerk) en fotograaf (William van der Voort van Cloakture).

Tilt Festival 2017 werd georganiseerd met medewerking van een denktank bestaande uit een aantal betrokken inwoners van Tilburg, uit culturele, educatieve en kunstzinnige hoek. Een aantal van hen vormde voorheen de werkgroep van vrijwilligers die Tilt Festival mee organiseerde.

Tilt wordt mogelijk gemaakt door verschillende subsidiegevers en sponsors. De out-of-pocket kosten worden gedekt door subsidies en sponsoring. Inmiddels zijn gemeente Tilburg, Letterenfonds, Provincie Noord-Brabant VSB Fonds en Fonds 21 onder de vaste subsidiegevers. Ook krijgt Tilt regelmatig ondersteuning van lokale sponsors.

2.2 Samenwerking

We hebben in 2017 ons netwerk uitgebreid met nieuwe schrijvers, lezers en publiek, die elkaar ontmoetten tijdens verschillende activiteiten. Tilt is gevestigd in Theater de NWE Vorst in Tilburg, waar het festival plaatsvindt en waar ook andere kunst- en cultuurinitiatieven en partners gehuisvest zijn. Met deze partners werkt Tilt samen rondom de programmering voor Theater de Nieuwe Vorst.

Tilt werkt rondom het festival en de andere activiteiten nauw samen met partners in en buiten Noord-Brabant. De Bibliotheek Midden-Brabant, de Kennismakerij, De NWE Vorst, Paradox, Kaldi, de Tilburgse Synagoge, Kras2, Cinecitta, Sea Foundation, Tilburg Sans, Poetry Circle, Wave of Tomorrow, Fontys Hogeschool van Journalistiek, boekhandels Livius de Zevensprong en Gianotten Mutsaers en Kaftwerk, hebben allemaal bijgedragen aan de productie, uitvoering en realisatie van Tilt Festival. En dankzij de steun van de Provincie Noord-Brabant, bkbc, Gemeente Tilburg, het VSB Fonds, Fonds 21 en het Nederlands Letterenfonds heeft het festival financieel gerealiseerd kunnen worden. Met de partners van Het Zuidelijk Toneel, Uitgeverijen De Geus en Atlas Contact, literaire tijdschriften DW B en De Titaan, Vlaams-Nederlands huis deBuren en De Groene Amsterdammer werd het talentontwikkelingstraject opgezet en uitgevoerd. Met het Koninkrijk van Muziek en het Werkwarenhuis organiseerde Tilt de spoken word avond WIRWAR in Den Bosch. Hieronder

lichten we een aantal bijzondere samenwerkingen toe.

Nederlands-Vlaams Huis deBuren

In 2004 richtten de Vlaamse en Nederlandse regeringen samen het Vlaams-Nederlands Huis deBuren op als culturele organisatie en als een ruimte voor debat en reflectie. DeBuren biedt vanuit hartje Brussel een forum voor kunst, cultuur, samenleving en politiek van de Lage Landen én Europa. Tilt werkt voor het programma Talent op Tilt samen met deBuren. DeBuren organiseert en selecteert mee, organiseert een activiteit voor de talenten en neemt het programma op in hun communicatie: het programmaboekje, de website, de nieuwsbrief (10.000+ abonnees) en social media. DeBuren is inhoudelijk, communicatief en financieel partner.

Onze ambitie is dat de uitwisseling tussen Vlaamse en Nederlandse auteurs vanzelfsprekend wordt. Tilt zet de voor – en achterdeur deur wijd open, zodat Randstad en Vlaanderen binnen kunnen komen en elkaar én Brabants talent kunnen ontmoeten. Kennisoverdracht, talentontwikkeling en kruisbestuiving worden daarmee vaste onderdelen van het meerjarenbeleid van Tilt.

De Bibliotheek Midden-Brabant

Tilt heeft een nauwe samenwerking met de Bibliotheek Midden-Brabant. De bibliotheek sponsort Tilt in de vorm van uren van een medewerker die deel uitmaakt van de werkgroep Tilt Festival. Ook organiseren we in samenwerking met de bibliotheek diverse activiteiten en we onderhouden nauwe contacten met de schrijfateliers, georganiseerd door de Bibliotheek Midden-Brabant.

Theaterfestival Boulevard

Jonge Brabantse talenten en de redactie van de Boulevard Dagkrant werken sinds 2015 samen. De jonge Brabantse talenten schrijven een dagelijkse column naar aanleiding van een voorstelling. Soms is het echt een column, veel vaker is het een zeer kort verhaal of een gedicht. Voor ons is het een zeer interessante samenwerking omdat de talenten en Tilt zelf gezien worden door een groot (regio-overstijgend) publiek.

Theaters Tilburg

Vanaf het najaar van 2015 heeft Tilt een vaste plek in het maandelijkse Studio Café van Theaters Tilburg. Elke eerste zondag van de maand krijgt een jonge auteur de kans zich te presenteren aan een nieuw publiek.

Write Now

Tilt organiseert de regionale Brabantse voorronde van de landelijke schrijfwedstrijd Write Now. Daarnaast programmeert Tilt Write Now talenten op diverse manifestaties en vice versa programmeert Write Now Brabants talent. De winnaar van Write Now krijgt als onderdeel van de prijs een optreden op Tilt Festival aangeboden. Door de samenwerking met Write Now (Passionate Bulkboek) boort Tilt een nieuwe, grote doelgroep van jongeren aan.

3 TALENTONTWIKKELING

3.1 Talent op Tilt

Tilt wil in een vroeg stadium het talent in de regio ondersteunen bij hun schrijfcarrière en ze kennis laten maken met publiek. De toekomst van de literatuur hangt immers af van de investering die we doen in nieuw talent. Waar uitgevers steeds minder middelen hebben om talent te ontwikkelen (zo is het bij de meeste uitgeverijen niet meer mogelijk een manuscript op te sturen), zien wij voor Tilt een belangrijke rol als talentontwikkelaar en spil tussen talent, uitgeverijen en podia. Terwijl het eerste Talent op Tilt traject afliep in 2017, startten we een nieuw. In het najaar van 2017 selecteerde Tilt samen met de nieuwe partners Watershed uit Eindhoven, deBuren uit Brussel en Poetry Circle uit Amsterdam drie nieuwe talenten voor het ontwikkeltraject 'Talent op Tilt'. Hun namen zijn Yelena Schmitz, Sander Hobin en Elianne van Elderen. Andere samenwerkingspartners van 'Talent op Tilt' zijn Uitgeverij de Geus, Uitgeverij Atlas Contact, Uitgeverij Vrijdag uit Antwerpen, literaire tijdschriften De Titaan en DWB, Het Zuidelijk Toneel, Vlaams-Nederlands Huis deBuren, *De Groene Amsterdammer* en bkcc.

Waarom Talent op Tilt?

- We behouden schrijftalent voor de regio.
- Schrijftalenten doen voordat ze debuten meer ervaring op. Daardoor komen ze vroeg in hun loopbaan in contact met potentieel lezerspubliek.
- We brengen de auteurs in een vroeg stadium in contact met uitgevers.
- We stellen het talent voor aan publiek, zodat ook publiek talent adopteert en volgt.

Elk talent is gekoppeld aan een redacteur van een uitgeverij. Samen werkten zij aan een kort verhaal. Er waren drie gezamenlijke workshops, georganiseerd door de partners van het project. De talenten hadden een startbijeenkomst bij Uitgeverij Vrijdag, HZT organiseerde een workshop performance voorafgaand aan het optreden bij Tilt Festival en Pauline Mol zal in mei 2018 een dag met de talenten werken aan het vrij schrijven.

Tilt bouwt met Talent op Tilt aan een community van schrijvers, die elkaar stimuleren. We leren de talenten kritisch naar hun eigen en elkaars werk kijken. We helpen ze een portfolio op te bouwen en assisteren bij het opbouwen van een netwerk. Daarnaast bieden we een eerste podiumervaring en bereiden we ze voor op hun beroepspraktijk.

Tilt breidt het komende jaar het talentontwikkeltraject uit volgens het model van de TalentHub Brabant, in samenwerking met Watershed Eindhoven en Poetry Circle. Behalve aan hun artistieke ontwikkeling werken de talenten aan hun netwerk, ondernemerschap en werkhouding. We zoeken nadrukkelijk schrijftalent met een andere culturele achtergrond. Hiertoe hebben we contacten met personen en organisaties uit de Turkse, Surinaamse en Antilliaanse gemeenschap. Zij hebben direct contact met de doelgroep. Zo begeven ze zich bijvoorbeeld in de urban scene.

3.2 Poetry Circle 013

Vanaf september 2017 stapten Tilt, De NWE Vorst en Poetry Circle Nowhere gezamenlijk een tweejarig traject in rondom Poetry Circle Tilburg. Er werd een overeenkomst afgesloten met richtlijnen en praktische afspraken die gelden voor het seizoen 2017-2018 en 2018-2019.

Doelstellingen

- Een groep van 10 tot 15 schrijvende performers een dynamisch proces van leren, zoeken en proberen aanbieden binnen het genre spoken word. Via workshops in spoken word leren ze hun reflecties poëtisch te verwoorden en via performances over te brengen op een publiek.
- Het lokaal wortelen van Poetry Circle Tilburg, opdat de Circle uiteindelijk in lokaal beheer kan worden voortgezet.

Programma

Het basisprogramma van Poetry Circle Tilburg wordt in nauw overleg met de drie partners vormgegeven en bestaat uit:

- Deelname coaches aan Teach the teacher
- 1 Auditie met ca. 25-30 auditanten
- 20 Trainingen van 2 uur
- 5 Regiesessies van 3 uur
- 2 Circle Sessions (openbaar voor publiek)
- 3 Eindpresentaties op nader te bepalen locaties (openbaar voor publiek)
- 1 Manifestatie

Deelnemers

In het eerste seizoen van Poetry Circle dat Tilt samen met haar samenwerkingspartners organiseerde zijn er, na een auditieronde, 10 deelnemers geselecteerd. Hun namen: Monica Dieleman, Abdul Broekema, Shevani Koning, Mahat Arab, Minka Geelen, Belle van Kempen, Karlijn Vlaardingerbroek, Andy Eduarda, Kristel Peijnenborg, Ottolani Linda Shiya.

Workshopmasters

Per seizoen (seizoenen lopen van 1 september tot 31 augustus het jaar erop) worden twee hoofdcoaches aangesteld. De hoofdcoaches zijn aanwezig tijdens de lessen en bewaken en begeleiden de artistieke ontwikkeling van zowel de individuen als de groep. De hoofdcoaches werken onder begeleiding van gastcoaches, aangesteld in overleg tussen Tilt en Poetry Circle Nowhere. De hoofdcoaches van het seizoen 2017-2018 zijn Lynn Kuijer en Onias Landveld, stadsdichter van Tilburg.

De invulling van het programma en de selectie van workshopmasters worden gemaakt in overleg tussen Tilt en Poetry Circle Nowhere. De precieze invulling hiervan wordt in 2018 gemaakt. Op 28 november 2017 traden de dichters van de Poetry Circle al op tijdens de conferentie 'De toekomst van talent', georganiseerd door het Fonds Cultuurparticipatie.

4 VERSLAG ACTIVITEITEN 2017

Voor een deel waren de activiteiten van Tilt experimenteel, bijvoorbeeld WIRWAR, voor een deel organiseerden we programma's die al meerdere jaren op een rij succesvol zijn, zoals het Tilt Festival en de Studio Cafés. Tilt hanteert al sinds het begin het adagium 'landelijk bekend én lokaal/regionaal talent'. Dat betekent dat jonge startende schrijvers en kunstenaars uit Tilburg en de Brabantse omgeving naast en in samenwerking met 'grote namen' geprogrammeerd worden tijdens Tiltactiviteiten. Daartoe is ook in 2017 weer nauw samengewerkt met bkcc, het brabantse kenniscentrum voor kunst en cultuur. Het Brabantse aspect kwam tijdens onze activiteiten duidelijk naar voren in de keus van auteurs/artiesten als Frank van Pamelen (Tilburg), Jeroen de Leijer en S. Lloyd Trumpstein (Tilburg), Ivo van Leeuwen en Sander Neijnens, De Titaan (Tilburgs literair tijdschrift), Jasper Mikkers (stadsdichter Tilburg), A.H.J. Dautzenberg, Elke Vierveijzer en Patrick Nederkoorn (beide alumni van de Bossche Koningstheateracademie).

4.1 Studio Café Theaters Tilburg

april-december 2017

Vanaf april 2015 heeft Tilt een vaste plek in het maandelijkse Studio Café van Theaters Tilburg. Elke eerste zondag van de maand krijgt een jonge auteur de kans zich te presenteren aan een nieuw publiek. Hij of zij schrijft een tekst geïnspireerd op een voorstelling die in Theaters Tilburg plaatsvindt. In 2017 waren er zes edities, waarbij een Tilt auteur optrad.

5 februari: Annabel van Ewijk
5 maart: Boy Jonkergouw
2 april: Thomas Waterreus
1 oktober: Anneke van Wolfswinkel
5 november: Bart Smout
3 december: Marcel Roelfsema

Totaal trok het studio café in 2017 zo'n **600 bezoekers**.

4.2 Lees! - Leesclub i.s.m. Gianotten/Mutsaers

voorjaar 2017

In 2017 organiseerde Tilt vier keer een leesclub in boekhandel Gianotten Mutsaers. De leesclub vond maandelijks plaats van januari tot en met april. Achtereenvolgens werd met een groep van 10 personen de volgende boeken besproken, onder leiding van Lukas Meijssen, docent Nederlands en medeoprichter van De Titaan. Writer in residence Yves Petry was aanwezig bij de leesclub in februari.

Christiaan Weijts - Het Valse Seizoen
Yves Petry - Liefde bij wijze van spreken
Sunny Bergman - Wit is ook een kleur (essay)
Lieke Kézér - De Afwezigen (Brabantse debutant)

In totaal bezochten **18 personen** de leesclub (waarvan meerderen de hele reeks volgden)

4.3 Tilt Festival

maart/april 2017

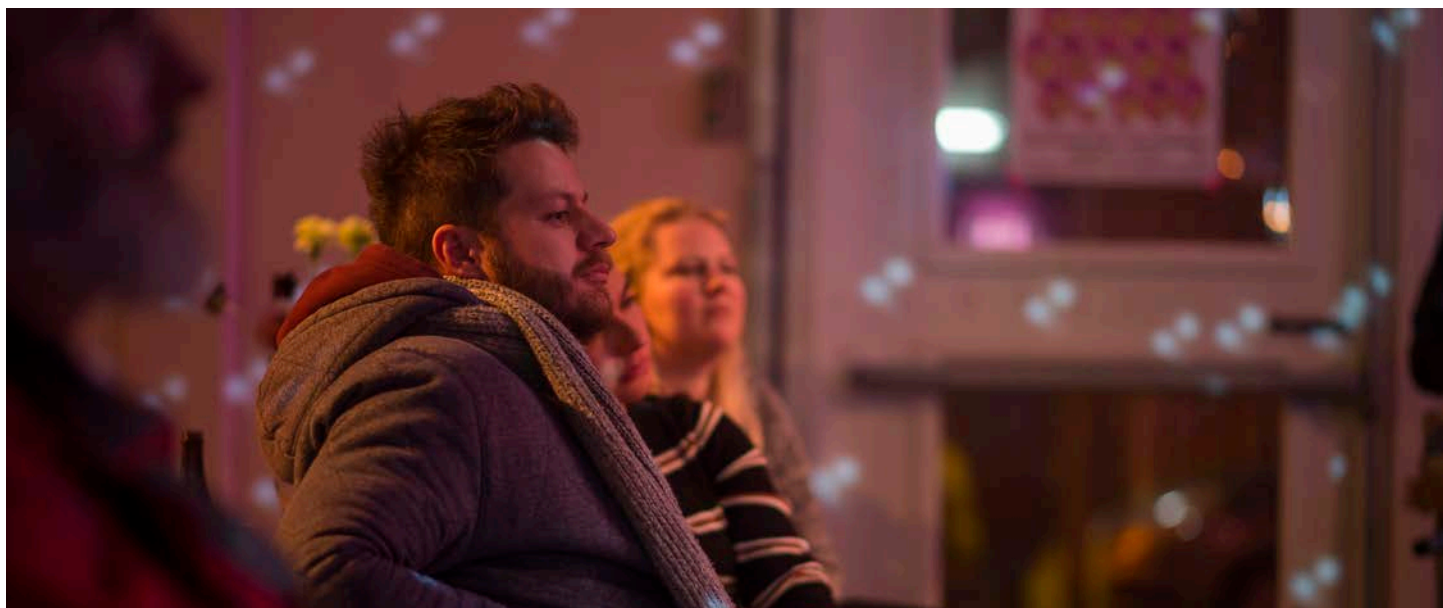
Van 29 maart t/m 1 april 2017 vond Tilt Festival plaats in de binnenstad van Tilburg, gecentreerd rond de Willem II straat. Voor het zevende jaar kon het publiek genieten van literatuur, met crossovers naar andere kunstdisciplines zoals hiphop, jazz, dans, film, theater en performance. Voor de vierde opeenvolgende keer nodigde Tilt Festival een *writer in residence* uit op het festival. Na Ilja Leonard Pfeiffer, Annelies Verbeke en Maartje Wortel was Yves Petry vijf dagen te gast in Tilburg. Yves was onder meer spreker in een aantal Tilt Festivalprogramma's, maar kreeg ook uitvoerig de tijd om de stad op zich in te laten werken. Deze editie van Tilt Festival kwam vlak na de toekenning van een aantal meerjarensubsidies van de Provincie Noord-Brabant, de Gemeente Tilburg en het Letterenfonds. Dat betekent dat Tilt de komende vier jaar de ruimte krijgt om uit te groeien tot een festival met brede bekendheid, vernieuwende programmering en een diverse doelgroep.

“Het zou zomaar kunnen dat Tilt het enige grote literaire evenement tijdens de Boekenweek was zonder Connie Palmen en Herman Koch, maar de organisatie heeft naast een aantal bekende schrijvers als Herman Brusselmans, Karin Amatmoekrim, Alex Boogers en Tjitske Jansen ook veel jong en lokaal talent een kans gegeven om zich met eigen werk te presenteren.” Tzum

Wijkprogramma: Noord op Tilt

In de aanloop naar Tilt Festival ging een nieuw workshoptraject van start in Tilburg Noord. De inzet van het traject is het bereiken van jongeren met een brede achtergrond, buiten het centrum van Tilburg. Tilt zette in samenwerking met de Bibliotheek Midden-Brabant en het Ronde Tafelhuis workshops op over spoken word en rap. Workshopdocenten Sanae Casita en Onias Landveld werkten met de deelnemers toe naar een optreden tijdens de finale van Junior Stadsdichter, een dichtwedstrijd voor Tilburgse scholieren.

Aan het traject deden zes deelnemers mee in de leeftijd van 14-17 jaar oud. Zij bezochten ook de slotavond van Tilt Festival.

Woensdag

Ontvangst Yves Petry / Kennismakerij / 17:00 uur

ParaBIEBop: NIGHTWATCH / Paradox / 20:30 uur

Met de ontvangst van Yves Petry in De Kennismakerij werd het festival officieel geopend. Om Yves welkom te heten in de stad, lazen Tilburgers voor uit de controversiële roman 'De Maagd Marino'. Aan de auteur zelf de taak om de lezers te onderbreken en waar nodig zijn teksten toe te lichten. De lezers waren Sander Bax, docent literatuurwetenschap Tilburg University, auteur Ferran Bach en leerlingen van het Theresia Lyceum.

's Avonds, in een uitverkochte Paradox, draaide de avond om literatuur en muziek tijdens NIGHTWATCH, een speciale Tilteditie van de concertreeks ParaBIEBop. Auteur Dimitri Verhulst en jazztrio Too Noisy Fish vervlochten spoken word en muzikale klanken tot een abstracte, driedimensionale thriller.

Donderdag

Masterclass Yves Petry / Tilt kantoor (De NWE Vorst) / 10:30 uur

Straat op Tilt / 4 locaties Willem II Straat / 20:00 uur

Jaarlijks maakt Tilt een verbinding met de studenten in onze stad. Voor het eerst hebben we een nadrukkelijke samenwerking gezocht met het hoger onderwijs. En, net als in de afgelopen jaren, is de wens van studenten leidend geweest. Waar zijn zij mee geholpen? Op welke manier voelen zij zich verbonden met het literaire festival dat ook van hun mag én moet zijn? We legden een mooie verbinding met de minor Creative Writing. In de ochtend verzamelden 32 studenten van de minor Creative Writing aan Fontys Hogeschool voor Journalistiek zich bij het kantoor van Tilt in de NWE Vorst. Writer in residence Yves Petry gaf hen een masterclass over het schrijven van een roman en vertelde over zijn eigen werk en ervaringen. 's Avonds vond voor het eerst Straat op Tilt plaats, een experimentele route door de Willem II Straat, langs vier voorstellingen op vier bijzondere locaties. In Theater De NWE Vorst werd de groep van 73 bezoekers verdeeld en meegenomen door leden van de Poetry Circle 013 voor de literaire wandeling. Onderweg luisterend naar verhalen en gedichten over reizen, wandelingen of juist thuiskomen. Op locatie verrast door theater, dans, muziek, comedy en een voordracht van R-Newt, Lonnie Gosling & Twan van Bragt, Spin Echo en Claire Polders. Doordat de wandeling in de publieke ruimte plaatsvond, werd Tilt zichtbaar voor de stad. Zo ontstonden er bijzondere ontmoetingen op straat tussen toevallige voorbijgangers en de literaire wandelaars. Met die toevallige ontmoetingen willen we volgend jaar meer doen. Ze passen bovendien bij ons streven om ons festival voor iedereen toegankelijk te maken en een zo breed mogelijk publiek kennis te laten maken met literaire programmering. Vorig jaar zijn we begonnen met straatprogrammering, in de komende jaren gaan we die uitbouwen.

Vrijdag

Film op Tilt / Cinecitta / 20:00 uur

Film op Tilt is bedoeld om nader kennis te maken met de writer in residence. Daarnaast raakt het programma een van onze kerndoelen: door een verbinding te maken met een andere discipline kijken we anders naar literatuur. En vice versa uiteraard.

Yves Petry, writer in residence, koos voor de gelegenheid vijf films uit die hem inspireren of die overeenkomsten hebben met zijn werk. Samen met Maartje Wortel, interviewer, schrijver en Tilt gastschrijver in 2016, bespraken zij in een Zomergastachtige opstelling zijn werk aan de hand van de filmfragmenten. Na afloop keek het publiek naar de keuzefilm van Yves, de komische film *La charme discret de la bourgeoisie* van Luis Buñuel. Film op Tilt werd door **31 personen** bezocht.

Zaterdag

Grote Zaal / presentatie Sarah Sluimer

De Grote Zaal van De NWE Vorst is het festivalhart op de zaterdagavond, met de grootste namen en de meest spraakmakende performances. Dit jaar opende het festival met een speciale opvoering van Opera Zuid, die een vertaling van Vicky Francken opvoerde uit *Il barbiere di Siviglia* (De Barbier van Sevilla) van Rossini. Yves Petry sprak met Sarah Sluimer over zijn gastschrijverschap in Tilburg, deelde foto's die hij gaandeweg gemaakt had, en droeg voor uit *Liefde bij wijze van spreken*, zijn meest recente roman. Alex Boogers maakte diepe indruk op het publiek met zijn persoonlijke verhaal en sterke voordracht. Astrid H. Roemer had haar kat Steffie meegenomen naar het festival en sprak onder meer over dierenliefde en droeg voor uit haar werk. Aansluitend zong Izaline Calister een aantal prachtige nummers in de geest van Astrid Roemer. Menno Wigman las voor uit zijn uiterst persoonlijke bundel *Slordig met geluk*. In de Herman Brusselmans Revue draaide het weliswaar om Herman Brusselmans, maar ook om drie jonge makers uit verschillende disciplines, die een nieuw werk hadden gemaakt gebaseerd op een fragment uit het werk van Brusselmans. Sanne Nouws regisseerde een korte eenakter met Gerrit Dragt, Josse Vessies voerde een abstracte dans op en Iris Pennings componeerde een lied. Brusselmans droeg het fragment voor en ging met de makers in gesprek. Afsluitend zweepte hiphopformatie Zwart Licht de grote zaal op met rauwe beats en teksten.

“Ritme, cadans, snelheid, de woorden fel uitsprekend spoot Boogers het verhaal de zaal in. De zaal ontplofte van enthousiasme. Kernzin uit zijn voordracht: “Als je het ritme vindt, heb je het licht te pakken.” Hebban

Kleine Zaal

De kleine zaal werd dit jaar door Tzum getipt als een van de leukste podia van de avond. Twee keer op de avond verzorgde De Optimist een optreden, met jonge auteurs Dennis Gaens, Nikki Dekker, Lotte Lentjes en Jerry Hormone. Hun verhalen werden live in beeld gebracht door illustratrice Gemma Pauwels. In het programma Paramaribo Calling werd ingegaan op de ziel van Caraïbische literatuur in een kort college door Michiel van Kempen, aangevuld door voordrachten van Karin Amatmoekrim en de Tilburgse Rihanna Jamaludin. Door ziekte kwam het optreden van Jet Steinz te vervallen, maar op de valreep werd een speciale performance van Gumbah en Leonard Bedeaux geregeld, die absurdistische video's vertoonden en voordroegen uit 'net niet verschenen titels'. De kleine zaal werd afgesloten met een optreden van Jeroen Thijssen en de explosieve punk van Betonfraktion.

Rode Salon / Evita de Roode

De Rode Salon opende met een optreden van Talent op Tilt. Overdag kregen de auteurs een uitgebreide workshop in voordracht van acteur en regisseur Nanette Edens, 's avonds presenteerde zij hun lintvertelling. De Baron trad twee keer op met bombastische Nederlandstalige liedjes, die de energie in de zaal hooghielden. Ook tweemaal in de Rode Salon stond #DE16VAN Akwasi geprogrammeerd, een set met spoken word van zes indrukwekkende auteurs: Gershwyn Bonevacía, Lotte Lentjes, Elten Kiene, Benjamin Fro, Josephine Zwaan. Tijdens deze optredens sprak Akwasi ook het publiek aan en nodigde hen uit om iets te delen. Hier kwamen twee bijzondere performances uit. Steven Gerards stond op en deelde een ontroerend gedicht over zijn handicap. Omdat zijn voordracht zo ontwapenend was, heeft Tilt hem gevraagd om later op de avond de slotact van Zwart Licht te openen met een gedicht. Ook vier jonge meiden, die in de maanden vóór het festival hadden meegedaan aan het spoken word-traject Noord op Tilt, droegen op eigen initiatief teksten voor. Er stond ook een verrassingsact aangekondigd: na Akwasi nam Maartje Wortel enthousiast het podium om samen met Ellen Schoenaerts een muzikale voordracht te brengen. DJ St. Paul sloot de festivalavond in De Rode Salon af.

“Ik vond het cool dat Akwasi vroeg aan het publiek of ze wat wilde laten horen. ‘Het podium is voor iedereen’. Ik kwam aan met mijn rugzak. (...)

Ik was gewoon gast en die rugzak heb ik bijna altijd bij mee.” Steven Gerards, Tilt bezoeker

Balkonpoëzie

In de Balkonkamer van De NWE Vorst stond poëzie centraal. Ieder jaar mag de stadsdichter een programma samenstellen op de slotavond van Tilt. Stadsdichter Martin Beversluis nodigde Tjitske Jansen, Marieke Rijnveld, Carmien Michels en Roos Vlogman uit om twee keer op de avond voor te dragen. En tijdens Literair Logeren ging Juliet Gagnon van Watershed in gesprek met drie auteurs die in verschillende talen zijn groot gebracht, maar uiteindelijk in het Nederlands zijn gaan dichten. Carina van der Walt (Zuid-Afrikaans), Ibrahim Selman (Koerdisch) en Ferran Bach (Catalaans) spraken met haar over hun taalkeuzes en droegen voor uit hun werk.

Doorlopend

Tijdens de slotavond van Tilt Festival was er in De NWE Vorst, naast de programma's in de zalen, nog genoeg te doen. Het Tilt kantoor was voor de gelegenheid ingericht als radiostudio van Radio WobTit, een samenwerking tussen Tilburgse bladen Wobby en De Titaan. In een live uitzending (uitgezonden op Omroep Tilburg, Facebook en YouTube) waren Tilt auteurs Herman Brusselmans, Menno Wigman, Maartje Wortel en Dennis Gaens, Nikki Dekker, Jerry Hormone en Gemma Pauwels van de Optimist te gast. Ook was er een radiovoordracht van Gerjon Gijsbers, een nudistenkwartiertje van Mat Wijn, een Wobby masterclass en een Titaan quiz te horen.

In de Zwarte Studio van de NWE Vorst was de gehele avond een multimediale installatie te zien van IKEGO, met klankbeeldtaal en taalklankbeelden. In het pand konden bezoekers nog terecht voor boekverkoop en signeersessies, een literaire tattooshop, een op het boekenweekthema afgestelde Verboden Vruchtenpunch, een karikaturist om je te laten Verconniepalmen, een luisterhuisje met fragmenten uit *Het leven is een droom* van Toneelschuur Producties, de Pakje Kunst automaat, en de volledige sonnettenkransenkrans. Gedurende de gehele week konden mensen op straat ook nog een aanzet terug zien van een interactief straatverhaal dat Tilt als guerrilla-actie aan de stad wilde geven, maar die helaas door de stadswachten vroegtijdig is afgeblazen. Volgend jaar zal Tilt opnieuw inzetten op een project in de publieke ruimte, om het bereik op straat te vergroten en mensen te verrassen met een literaire ingreep.

Bezoekers Tilt Festival

Op woensdag 29 maart hebben 190 mensen Tilt bezocht tijdens de ontvangst in de Kennismakerij (40) en ParaBIEBop: NIGHTWATCH (uitverkocht, 150). Op donderdag 30 maart hebben 113 mensen Tilt bezocht tijdens de Masterclass (40) en Straat op Tilt (73), op vrijdag waren er 31 mensen tijdens Film op Tilt, en op zaterdag zijn 308 mensen naar Tilt Festival gekomen. Dit brengt een totaal aantal bezoekers van 642.

4.4 Kort en laat – voorleesavond i.s.m. Theater de NWe Vorst

juni/ juli 2017

In de zomer van 2017 organiseerde Tilt in samenwerking met Theater de NWe Vorst vier voorleesavonden in de tuin van Theater de NWe Vorst. Tijdens deze avonden lazen bezoekers hun favoriete korte verhalen uit de wereldliteratuur aan elkaar voor, bij een kampvuurtje. Kort en Laat was een teaser voor de intensieve samenwerking die Tilt en NWe Vorst in 2018 met elkaar aangaan. Kort en laat trok in totaal **50 bezoekers**.

4.5 Theaterkrant festival Boulevard

augustus 2017

Jonge Brabantse talenten en de redactie van de Boulevard Dagkrant werken sinds 2015 samen. De jonge Brabantse talenten schreven een dagelijkse column naar aanleiding van een voorstelling. Soms was het echt een column, veel vaker een zeer kort verhaal of een gedicht. Duizenden mensen bezochten het festival en lazen de dagkrant.

4.6 Presentatie publicatie Yves Petry

september 2017

In september gaf Tilt het boekje *Tilburgh International* uit, van Libris Literatuurprijs winnaar Yves Petry. In maart 2017 verbleef de Vlaamse Yves Petry op uitnodiging van Tilt een week in Tilburg als writer in residence tijdens Tilt Festival. Hij fietste naar de Loonse en Drunense Duinen, bezocht de universiteit en dwaalde door de binnenstad. De naam Tilburg University bleek aanleiding om een boekje te schrijven over de verengelsing van de universiteit. Het boekje is geïllustreerd door Gouden Penseel winnaar Margriet Heymans, en vormgegeven door Janine Hendriks. De wethouder van cultuur nam het eerste exemplaar in ontvangst. Er was een debat over de verengelsing van de universiteit aan Tilburg University met Yves Petry, Sander Bax en bijzonder hoogleraar Jos Swanenberg onder leiding van programmamaker Anneroo Goosens. De presentatie van de publicatie van Yves Petry trok zo'n **50 bezoekers**.

4.7 Boeken rond het Paleis

augustus 2017

Tijdens de Tilburgse boekenmarkt Boeken rond het Paleis op zondag 27 augustus zorgde Tilt voor een eigen programma op de markt. Op het Koningsplein konden bezoekers terecht voor een workshop Stiftgedicht van auteur Lisa Weeda. Lisa gaf haar workshop bij de OpenDichtBus, een rijdende bus die uitklapt als boekenwinkel vol prachtige literatuur en poëzie. Een stiftgedicht, of black out poetry, is een literaire vorm waarin boekpagina's de basis vormen voor een experiment met het uitwissen van woorden. Lisa Weeda is auteur van o.a. *De benen van Petrovski*, en bracht deze zomer lange tijd door in de favela's van Rio de Janeiro. Ondertussen werkt ze aan een boek over de Sovjet-Unie, dat uit zal komen bij de Bezige Bij.

De OpenDichtBus is een mobiel instituut ter bevordering en verspreiding van poëzie, literatuur en mooie muziek. Sinds 1984 rijden Sjef en Ties stad en land af om hun collectie aan liefhebbers van schone zaken aan te bieden, op markten, festivals en literaire happenings.

De Boekenmarkt trekt duizenden bezoekers. De Tilt kraam was drukbezocht, zo'n 100 mensen maakten een eigen stiftgedicht of kochten een boek in de bus.

4.8 WIRWAR Den Bosch

november 2017

Tilt trok in het najaar naar 's-Hertogenbosch met de gloednieuwe spoken word avond WIRWAR. Samen met nieuwe Bossche partners Restaurant van Aken en Koninkrijk van Muziek transformeert het Werkwarenhuis op 1 december tot battleground. Met WIRWAR bracht Tilt samen met Van Aken en Koninkrijk van Muziek het woord op de vloer. Hiphop en spoken word op het scherpst van de snede. Het programma bestond uit een spoken word battle tussen rappers Luan Buleshkaj (L-Deep) en Christopher Blok. De muziek was afkomstig van Josbros en DJ Nixus. WIRWAR trok **56 bezoekers**.

5 PUBLIEK

5.1 Publieksbereik activiteiten Tilt 2017

In 2017 bezochten in totaal 1516 mensen de activiteiten van Tilt, verspreid over een aantal podia. Behalve bezoekers van onze activiteiten, hadden we ook een breed bereik met de publicaties van onze auteurs. Zo lezen dagelijks honderden bezoekers de festivalkrant van Boulevard, waarin tilt auteurs een dagelijkse column hebben en is de bundel van writer in residence Yves Petry veel verkocht, hij werd door het actuele thema zelfs besproken in het programma Nieuwsuur. Mede door het afblazen van een guerrilla-actie met een groot bereik liggen de publieksaantallen van Tilt Festival dit jaar lager dan vorig jaar. De kaartverkoop van de slotavond is ook iets lager uitgevallen. Dit heeft volgens ons te maken met het feit dat de programmering dit jaar voor een cultureel meer diverse doelgroep was, maar het nog lastig is om deze doelgroepen bereid te krijgen naar een festival te komen. Hier zien we groeipotentie voor de komende jaren.

Tijdens de evaluatie hebben wij uitgebreid gesproken over hoe we het publieksbereik van het festival kunnen vergroten. We gaan in 2018 het betaalde programma verdichten (minder dan vier dagen, ons concentreren op 1 of 2 dagen) en het programma in de publieke ruimte uitbreiden. Ook denken we nog gericht na over de doelgroepen die we willen bereiken en met welke onderwerpen en artiesten we deze doelgroepen het beste kunnen aanspreken. Per 1 oktober 2017 werken we met een vaste medewerker marketing en communicatie, die zich op deze taak toelegt. Ook werkt de medewerker publiek hard aan het merk en imago van Tilt, en zorgt zij er langzaam maar zeker voor dat Tilt een gezicht krijgt.

De berichten die Tilt in de festivalweek op Facebook heeft gedeeld hebben in totaal 12.031 mensen bereikt (tussen 29 maart en 3 april) en tonen een hoge betrokkenheid. De aankondiging voor de diverse activiteiten is ook dit jaar weer breed opgepakt door diverse media, zowel lokaal in o.a. Brabants Dagblad, op Omroep Tilburg, in de Tilburgse Koerier, als landelijk bij o.a. het AD, ZIN Magazine, CJP, Rail TV en Das Mag. Recensies van het festival waren te lezen op de websites van [Tzum](#), [Hebban](#) en [Brabants Dagblad](#).

De Facebookpagina heeft **1793 likes** en op Twitter wordt Tilt door **808 mensen** gevolgd. Op Instagram zijn dat er **504**. De nieuwsbrief heeft **402 abonnees**.

5.2 Groei

We zijn blij met de resultaten die we bereikt hebben, al vertaalt het zich niet automatisch in een groei van publieksaantallen. Onder paragraaf 6.3 zie je hoe de visie van Tilt is op de aanwas van nieuw publiek en de verhoging van eigen inkomsten.

Tilt festival	308
ontvangst	40
Parabiebop	150
Masterclass Fontys	40
Straat op Tilt	73
Film op Tilt	31
Kort en Laat	50
Lees!	18
WIRWAR	56
Boeken rond het Paleis	100
Studio cafés	600
Boekpresentatie WIR	50

tabel: bezoekers Tilt activiteiten 2017

6 REFLECTIE

6.1 Eind 2017: Hoe staat Tilt ervoor?

We sloten 2017 af met een positief resultaat van € 15.756,- Tegenover € 240.024,- aan baten stonden € 224.268,- aan lasten. De baten vielen circa 26,1% lager uit dan begroot en de lasten zo'n 30,9% lager. Omdat de eigen inkomsten lager waren dan begroot, hebben we ook minder uitgegeven. Na een jaar van opstarten en experimenteren zitten we stevig in het zadel met een team van vijf enthousiaste medewerkers.

6.2 Tilt en haar activiteiten

Buiten het festival organiseerde Tilt andere activiteiten. We hebben veel tijd gestoken in het evalueren van bestaande activiteiten en het op basis daarvan ontwikkelen van nieuwe plannen. Die konden niet allemaal doorgang vinden in 2017. Zo is het non-fictie festival dat gepland was in Breda doorgeschoven naar 2018. Dit omdat we veel moeite hadden de samenwerkingspartners op één lijn te krijgen. Ook de uitbreiding van het talentontwikkelingsprogramma binnen de Talent Hub is een jaar opgeschoven omdat de provinciale regeling nog niet klaar was. Het programma Verse Taal is eveneens doorgeschoven naar 2018, aangezien het nieuwe talententraject pas in november van start ging, in verband met de voorbereiding op de Talent Hub. Een 'schooljaarritme' past beter bij het traject. We hebben wel in 2017 diverse opdrachten aan de talenten verstrekt, zoals het gezamenlijk schrijven van een lintvertelling. We hebben dit jaar veel geleerd over het ontwikkelen en uitrollen van nieuwe activiteiten, het vestigen van onze naam en het uitbreiden van ons netwerk in Brabant en Vlaanderen. Het opbouwen van een nieuwe organisatie die zich beweegt in het speelveld tussen culturele instellingen, schrijvers, publiek en overheid, is een aangelegenheid die tijd en energie vergt. We krijgen het meer in de vingers en beseffen steeds beter wat we wel en niet kunnen realiseren. Het maken van scherpe keuzes is een vereiste. Keuzes in programmering. Keuzes in de doelgroepen die je bedient. Je kunt nu eenmaal niet iedereen tegelijk aanspreken.

6.3 Een vooruitblik

De focus heeft de afgelopen twee jaar gelegen op de opbouw van onze organisatie en het schrijven en ontwikkelen van een visie op de toekomst van literatuur in de provincie Noord-Brabant in het algemeen en de rol van Tilt daarin in het bijzonder. Na het eerste jaar waarin we onze plannen konden uitrollen, is het belangrijk de balans op te maken, en waar nodig keuzes te maken. Er liggen nog volop kansen liggen in het ontwikkelen van een eigen identiteit en het aanscherpen van de doelgroepen waar we ons op willen richten. We hebben een publieksplan gemaakt waarin we zeer diverse doelgroepen wilden bereiken, maar we ontdekten dat het moeilijk is al die doelgroepen tegelijkertijd aan te spreken. Hand in hand met het aanscherpen van onze eigen identiteit- het gezicht van Tilt-, gaat het beperken van het aantal doelgroepen waar Tilt zich op richt. Ook wil Tilt urgenter zijn in haar programmering en aansluiten bij actuele maatschappelijke thema's en discussies. Onszelf onderscheiden en zichtbaar zijn, ook binnen onze samenwerkingen, is een aandachtspunt.

6.4 Eigen inkomsten

In de begroting had Tilt de eigen inkomsten ambitieus ingezet. We hebben hierbij over het hoofd gezien dat de opbouw van eigen inkomsten een proces is dat niet binnen een

jaar zichtbaar is. In de begroting van 2018-2020 zal de groei van publieksinkomsten en dus ook de totale te verwachten eigen inkomsten worden aangepast op basis van het voortschrijdend inzicht van nu. Het is duidelijk geworden dat we een realistische groei van de organisatie en programmering moeten koppelen aan een realistische groei van de eigen inkomsten. Het ontwikkelen van een ijzersterke programmering voor en door Brabant staat de komende jaren op de eerste plek. Vanuit de inhoudelijke basis gaan we vervolgens kijken hoe we wat we inhoudelijk te bieden hebben kunnen omzetten in derdengelden en publieksinkomsten. Neem als voorbeeld het talentontwikkeltraject 'Talent op Tilt', dit is een van onze belangrijkste pijlers en er gaat veel tijd en aandacht in zitten. De (financiële) opbrengsten hiervan zijn niet direct meetbaar, maar zullen zich uiteindelijk 'uitbetalen' in de zichtbaarheid van onze missie, publiciteit en een diverser uitgiftebeleid.

Onze ambitie is om het percentage eigen inkomsten te verhogen, we zijn ons ervan bewust dat dit een punt van aandacht is voor Tilt. Onze ambitie is om het percentage eigen inkomsten te verhogen. In 2017 bedragen de eigen inkomsten 16% van het totaal. Ons streven is om dit percentage elk jaar met 2% te verhogen, zodat het op 22 % ligt in 2020. We werken op dit moment hard aan het programma Klik op Tilt, waarbij we auteurs koppelen aan Brabantse bedrijven en organisaties. Dit is een vernieuwend traject waarbij we inzetten op onverwachte innovatieve samenwerkingsprojecten en geldelijke ondersteuning vanuit het bedrijfsleven. Onder andere de Rabobank Tilburg en de Provincie Noord-Brabant hebben al toegezegd deel te willen nemen. Het Tilt Festival zal in 2018 en daarna plaatsvinden in een wat meer uitgekledede vorm, die we ook in andere steden kunnen uitrollen. Zo worden de kosten en inspanningen meer verdeeld over het jaar, en wordt het risico gespreid. De speciale Tilt-producties (de Brabantse inbreng, unieke crossovers, de writer in residence) verdienen een vervolg, en ook de bovengenoemde spin-off-onderdelen hebben interessante mogelijkheden, onder andere binnen een intensievere samenwerking met universiteit en het (basis) onderwijs.

Tilt heeft bovendien een start gemaakt met naast het festival een aantal andere activiteiten te organiseren. We hebben, zoals aangegeven, een (financieel) realistischer inschatting gemaakt van onze groeimogelijkheden. Tilt streeft naar een organische doorgroei van verschillende activiteiten in 2018. De speciale Tilt-producties (de Brabantse inbreng, unieke crossovers, de writer in residence) verdienen een vervolg, en ook de bovengenoemde spinoff-onderdelen hebben interessante mogelijkheden. Verder

zal Tilt inzetten op het verder verbreden van de samenwerkingsverbanden in onder meer het talentontwikkelingstraject, maar ook door middel van samenwerkingen in andere Brabantse steden. Omdat Tilt nu een organisatie is, hebben we de mogelijkheid om het gehele jaar actief te zijn binnen het literaire veld van Brabant. In 2018 worden weer nieuwe talenten individueel en gezamenlijk begeleid binnen de Talent Hub. We doen een aanvraag bij de Provincie Noord-Brabant om samen met andere organisaties het talentontwikkeltraject meer in te bedden in de Brabantse en landelijke literaire infrastructuur. Verder zal Tilt inzetten op het verder verbreden van de samenwerkingsverbanden (mogelijk ter verdere ondersteuning van literair talent), het verruimen van de regionale horizon en het blijven zoeken naar creatieve, organisatorische en financiële partners.

Meer informatie over Tilt en Tilt festival vindt u op onze website:
www.tilt.nu

GOEDKEURING

Herman Horst
Voorzitter/ penningmeester Stichting BookAwake

Annemarie Pijnappel
Secretaris Stichting BookAwake

BALANS STG BOOKAWAKE PER 31 DECEMBER 2017

	31 december 2017		31 december 2016	
	€	€	€	€
ACTIVA				
Vorderingen				
omzetbelasting	2.658		4.471	
rekening-courant BMB	620		0	
overige vorderingen	<u>21.377</u>		<u>28.281</u>	
		24.655		32.752
Liquide middelen				
banken	<u>39.145</u>		<u>545</u>	
		39.145		545
		<u>63.800</u>		<u>33.297</u>

	31 december 2017		31 december 2016	
	€	€	€	€
PASSIVA				
Eigen Vermogen				
algemene reserve	15.001		50.462	
exploitatiesaldo	<u>15.756</u>		<u>-35.461</u>	
		30.757		15.001
 Kortlopende schulden				
voortuitontvangen en nog te betalen posten	26.091		18.296	
te betalen vakantietoeslag	1.369		0	
te betalen verlofuren	490		0	
belastingen en pensioenen	<u>5.093</u>		<u>0</u>	
		33.043		18.296
		<u>63.800</u>		<u>33.297</u>

EXPLOITATIEREKENING STG BOOKWAKE

	Werkelijk 2016	Begroting 2017	Werkelijk 2017	Afwijking tov begroting
	€	€	€	€
BATEN				
Opbrengsten	6.241	20.658	6.090	-/- 14.568
Diverse baten	45.400	73.900	32.583	-/- 41.317
Subsidies	<u>95.895</u>	<u>230.000</u>	<u>201.351</u>	-/- 28.649
TOTAAL BATEN	<u><u>147.536</u></u>	<u><u>324.558</u></u>	<u><u>240.024</u></u>	-/- 84.534
LASTEN				
Bestuur en organisatie	24.019	39.300	21.109	+ 18.191
Huisvesting	8.550	17.950	9.803	+ 8.147
Personeel	82.582	178.848	142.742	+ 36.106
Administratie	10.051	10.000	6.773	+ 3.227
Automatisering	1.234	1.000	705	+ 295
Collectie en media	1181	0	122,59	-/- 123
Specifieke kosten	55.295	77.460	43.015	+ 34.445
Overige kosten	<u>85</u>	<u>0</u>	<u>-/- 1</u>	+ 1
TOTAAL LASTEN	<u><u>182.997</u></u>	<u><u>324.558</u></u>	<u><u>224.268</u></u>	+ 100.290
EXPLOITATIESALDO	-/- 35.461		15.756	
Ten laste/gunste van algemene reserve	<u>35.461</u>		<u>-/- 15.756</u>	
	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>	

	Werkelijk 2016	Begroting 2017	Werkelijk 2017	Afwijking tov begroting
	€	€	€	€
BATEN				
Opbrengsten:				
- kaartverkoop/boeken	<u>6.241</u>	<u>20.658</u>	<u>6.090</u>	-/- 14.568
	6.241	20.658	6.090	
Diverse baten:				
- rente spaarrekening	43	0	43	+ 43
- sponsoring/private fondsen	32.157	70.000	30.040	-/- 39.960
- bijdrage partners	0	3.900	2.500	-/- 1.400
- medewerker bibliotheek	<u>13.200</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	+ 0
	45.400	73.900	32.583	
Subsidies:				
- BKKC subsidie	50.895	0	0	+ 0
- doelsubsidies	<u>45.000</u>	<u>230.000</u>	<u>201.351</u>	-/- 28.649
	95.895	230.000	201.351	
TOTAAL BATEN	<u><u>147.536</u></u>	<u><u>324.558</u></u>	<u><u>240.024</u></u>	-/- 84.534

EXPLOITATIEREKENING STG BOOKWAKE

	Werkelijk <u>2016</u>	Begroting <u>2017</u>	Werkelijk <u>2017</u>	Afwijking tov <u>begroting</u>
	€	€	€	€
LASTEN				
Bestuur en organisatie:				
- bestuurskosten/vergoedingen	9.518	6.650	8.854	-/- 2.204
- publiciteit en voorlichting	10.851	32.500	9.093	+ 23.407
- contributie + vakliteratuur	150	150	162	-/- 12
- accountantskosten	<u>3.500</u>	<u>0</u>	<u>3.000</u>	-/- 3.000
	24.019	39.300	21.109	
Huisvesting:				
- zaalhuur/energie/verzekering	2.575	10.450	6.690	+ 3.760
- afschrijvingen	0	2.500	0	+ 2.500
- kleine aanschaffingen/aankleding	1.548	3.500	219	+ 3.281
- techniek/parkeerkosten	<u>4.427</u>	<u>1.500</u>	<u>2.894</u>	-/- 1.394
	8.550	17.950	9.803	
Personeel:				
- salarissen (vast personeel)	0	71.622	52.881	+ 18.741
- te betalen verlofuren	0	0	490	-/- 490
- studiekosten	0	4.500	0	+ 4.500
- freelance	82.323	101.476	87.683	+ 13.793
- overige personeelskosten	<u>259</u>	<u>1.250</u>	<u>1.687</u>	-/- 437
	82.582	178.848	142.742	
Administratie:				
- drukwerk programma	5.869	0	1.349	-/- 1.349
- kantoorbenodigdheden	85	2.000	799	+ 1.201
- telefoonkosten	135	0	120	-/- 120
- bankkosten	212	0	216	-/- 216
- financiële administratie	<u>3.750</u>	<u>8.000</u>	<u>4.290</u>	+ <u>3.710</u>
	10.051	10.000	6.773	

	Werkelijk 2016	Begroting 2017	Werkelijk 2017	Afwijking tov begroting
	€	€	€	€
Automatisering:				
- systeemmaterialen bibl autom	57	0	74	-/- 74
- onderhoud bibl autom	0	1.000	69	+ 931
- kosten website	1.177	0	563	-/- 563
	<u>1.234</u>	<u>1.000</u>	<u>705</u>	
Collectie en media:				
- boeken	1.181	0	123	-/- 123
	<u>1.181</u>	<u>0</u>	<u>123</u>	
Specifieke kosten:				
- kosten programmering	55.295	77.460	43.015	+ 34.445
	<u>55.295</u>	<u>77.460</u>	<u>43.015</u>	
Overige kosten:				
- overige kosten	85	0	1	+ 1
	<u>85</u>	<u>0</u>	<u>1</u>	
TOTAAL LASTEN	<u>182.997</u>	<u>324.558</u>	<u>224.268</u>	+ 100.290
EXPLOITATIESALDO	-/- 35.461		15.756	
Ten gunste/laste van alg reserve	<u>35.461</u>		<u>15.756</u>	
	0	0	0	

EXPLOITATIEREKENING TILT FESTIVAL

	Werkelijk 2016	Begroting 2017	Werkelijk 2017	Afwijking tov begroting	
	€	€	€	€	
BATEN					
Opbrengsten	5.621	10.158	6.061	-/-	4.097
Diverse baten	30.875	40.400	31.408	-/-	8.993
Subsidies	<u>42.500</u>	<u>30.000</u>	<u>30.000</u>	+	0
TOTAAL BATEN	<u>78.996</u>	<u>80.558</u>	<u>67.469</u>	-/-	<u>13.089</u>
LASTEN					
Bestuur en organisatie	15.829	22.150	11.216	+	10.934
Huisvesting	7.560	8.250	2.423	+	5.827
Personeel	9.443	14.908	15.659	-/-	751
Administratie	4.813	0	647	-/-	647
Automatisering	100	0	0	+	0
Collectie en media	0	0	75	-/-	75
Specifieke kosten	44.502	35.250	37.062	-/-	1.812
Overige kosten	<u>87</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	+	0
TOTAAL LASTEN	<u>82.34</u>	<u>80.558</u>	<u>67.083</u>	+	13.475
EXPLOITATIESALDO	-/-	3.338	385		
Ten laste/gunste van alg reserve	<u>3.338</u>		<u>385</u>	-/-	
	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>		

	Werkelijk <u>2016</u>	Begroting <u>2017</u>	Werkelijk <u>2017</u>	Afwijking tov <u>begroting</u>
	€	€	€	€
BATEN				
Opbrengsten:				
- kaartverkoop/boeken	<u>5.621</u>	<u>10.158</u>	<u>6.061</u>	-/- 4.097
	5.621	10.158	6.061	
Diverse baten:				
- sponsoring/private fondsen	30.875	37.500	28.908	-/- 8.593
- bijdrage partners	0	2.900	2.500	-/- 400
- medewerker bibliotheek	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	+ 0
	30.875	40.400	31.408	
Subsidies:				
- doelsubsidies	<u>42.500</u>	<u>30.000</u>	<u>30.000</u>	+ 0
	42.500	30.000	30.000	
TOTAAL BATEN	<u><u>78.996</u></u>	<u><u>80.558</u></u>	<u><u>67.469</u></u>	-/- 13.089

EXPLOITATIEREKENING TILT FESTIVAL

	Werkelijk 2016	Begroting 2017	Werkelijk 2017		Afwijking tov begroting
	€	€	€		€
LASTEN					
Bestuur en organisatie:					
- bestuurskosten/vergoedingen	5.904	4.650	6.107	-/-	1.457
- publiciteit en voorlichting	<u>9.925</u>	<u>17.500</u>	<u>5.108</u>	+	12.392
	15.829	22.150	11.216		
Huisvesting:					
- zaalhuur/energie/verzekering	1.975	3.250	0	+	3.250
- kleine aanschaffingen/aankleding	1.503	3.500	54	+	3.446
- techniek/parkeerkosten	<u>4.082</u>	<u>1.500</u>	<u>2.370</u>	-/-	870
	7.560	8.250	2.423		
Personeel:					
- programmaraad	9.443	13.658	15.409	-/-	1.751
- advieskosten	0	0	250	-/-	250
- overige personeelskosten	<u>0</u>	<u>1.250</u>	<u>0</u>	+	1.250
	9.443	14.908	15.659		
Administratie:					
- drukwerk programma	4.775	0	647	-/-	647
- kantoorbenodigdheden	23	0	0	+	0
- telefoonkosten	<u>15</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	+	0
	4.813	0	647		
Automatisering:					
- kosten website	<u>100</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	+	0
	100	0	0		

	Werkelijk 2016	Begroting 2017	Werkelijk 2017	Afwijking tov begroting
	€	€	€	€
Collectie en media:				
- boeken	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>75</u> -/-	75
	0	0	75	
Specifieke kosten:				
- kosten programmering	<u>44.502</u>	<u>35.250</u>	<u>37.062</u> -/-	1.812
	44.502	35.250	37.062	
Overige kosten:				
- overige kosten	<u>87</u>	<u>0</u>	<u>0</u> +	0
	87	0	0	
TOTAAL LASTEN	<u>82.334</u>	<u>80.558</u>	<u>67.083</u> +	<u>13.475</u>
EXPLOITATIESALDO	-/- 3.338		385	
Ten gunste/laste van alg reserve	<u>3.338</u>		<u>385</u> -/-	
	0	0	0	

EXPLOITATIEREKENING ORGANISATIE

	Werkelijk 2016	Begroting 2017	Werkelijk 2017	Afwijking tov begroting
	€	€	€	€
BATEN				
Opbrengsten	620	10.500	29	-/- 10.471
Diverse baten	14.525	33.500	1.176	-/- 32.324
Subsidies	<u>53.395</u>	<u>200.000</u>	<u>171.351</u>	-/- 28.649
TOTAAL BATEN	<u><u>68.540</u></u>	<u><u>244.000</u></u>	<u><u>172.555</u></u>	-/- 71.445
LASTEN				
Bestuur en organisatie	8.190	17.150	9.893	+ 7.257
Huisvesting	990	9.700	7.379	+ 2.321
Personeel	73.139	163.940	127.083	+ 36.857
Administratie	5.239	10.000	6.126	+ 3.874
Automatisering	1.134	1.000	705	+ 295
Collectie en media	1181	0	47,12	-/- 47
Specifieke kosten	10.793	42.210	5.953	+ 36.257
Overige kosten	-/- <u>2</u>	<u>0</u>	-/- <u>1</u>	+ 1
TOTAAL LASTEN	<u><u>100.664</u></u>	<u><u>244.000</u></u>	<u><u>157.185</u></u>	+ 86.815
EXPLOITATIESALDO	-/- 32.124		15.370	
Ten laste/gunste van alg reserve	<u>32.124</u>		-/- <u>15.370</u>	
	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>	

	Werkelijk 2016	Begroting 2017	Werkelijk 2017	Afwijking tov begroting
	€	€	€	€
BATEN				
Opbrengsten:				
- kaartverkoop/boeken	<u>620</u>	<u>10.500</u>	<u>29</u>	-/- 10.471
	620	10.500	29	
Diverse baten:				
- rente spaarrekening	43	0	43	+ 43
- sponsoring/private fondsen	1.282	32.500	1.133	-/- 31.368
- bijdrage partners	0	1.000	0	-/- 1.000
- medewerker bibliotheek	<u>13.200</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	+ 0
	14.525	33.500	1.176	
Subsidies:				
- BKKC subsidie	50.895	0	0	+ 0
- doelsubsidies	<u>2.500</u>	<u>200.000</u>	<u>171.351</u>	-/- 28.649
	53.395	200.000	171.351	
TOTAAL BATEN	<u><u>68.540</u></u>	<u><u>244.000</u></u>	<u><u>172.555</u></u>	-/- 71.445

EXPLOITATIEREKENING ORGANISATIE

	Werkelijk 2016	Begroting 2017	Werkelijk 2017	Afwijking tov begroting
	€	€	€	€
LASTEN				
Bestuur en organisatie:				
- bestuurskosten/vergoedingen	3.614	2.000	2.746	-/- 746
- publiciteit en voorlichting	926	15.000	3.985	+ 11.015
- contributie + vakliteratuur	150	150	162	-/- 12
- accountantskosten	<u>3.500</u>	<u>0</u>	<u>3.000</u>	-/- 3.000
	8.190	17.150	9.893	
Huisvesting:				
- zaalhuur/energie/verzekering	600	7.200	6.690	+ 510
- afschrijvingen	0	2.500	0	+ 2.500
- kleine aanschaffingen/aankleding	45	0	165	-/- 165
- techniek/parkeerkosten	<u>345</u>	<u>0</u>	<u>524</u>	-/- 524
	990	9.700	7.379	
Personeel:				
- salarissen (vast personeel)	0	71.622	52.881	+ 18.741
- te betalen verlofuren	0	0	490	-/- 490
- studiekosten	0	4.500	0	+ 4.500
- programmaraad	72.880	51.568	71.200	-/- 19.632
- advieskosten	0	36.250	824	+ 35.427
- overige personeelskosten	<u>259</u>	<u>0</u>	<u>1.687</u>	-/- 1.687
	73.139	163.940	127.083	
Administratie:				
- drukwerk programma	1.095	0	701	-/- 701
- kantoorbenodigdheden	62	2.000	799	+ 1.201
- telefoonkosten	120	0	120	-/- 120
- bankkosten	212	0	216	-/- 216
- financiële administratie	<u>3.750</u>	<u>8.000</u>	<u>4.290</u>	+ 3.710
	5.239	10.000	6.126	

	Werkelijk 2016	Begroting 2017	Werkelijk 2017	Afwijking tov begroting
	€	€	€	€
Automatisering:				
- systeemmaterialen bibl autom	57	0	74	-/- 74
- onderhoud bibl autom	0	1.000	69	+ 931
- kosten website	1.077	0	563	-/- 563
	<u>1.134</u>	<u>1.000</u>	<u>705</u>	
Collectie en media:				
- boeken	1.181	0	47	-/- 47
	<u>1.181</u>	<u>0</u>	<u>47</u>	
Specifieke kosten:				
- kosten programmering	10.793	42.210	5.953	+ 36.257
	<u>10.793</u>	<u>42.210</u>	<u>5.953</u>	
Overige kosten:				
- overige kosten	-/- 2	0	-/- 1	+ 1
	<u>-/- 2</u>	<u>0</u>	<u>-/- 1</u>	
TOTAAL LASTEN	<u>100.664</u>	<u>244.000</u>	<u>157.185</u>	+ 86.815
EXPLOITATIESALDO	-/- 32.124		15.370	
Ten gunste/laste van alg reserve	<u>32.124</u>		<u>-/- 15.370</u>	
	0	0	0	

TOELICHTING OP DE BALANS

Vorderingen € 24.655 (vj. € 32.752,-)

Er is per einde boekjaar een bedrag van € 2.658,- aan omzetbelasting terug te vorderen. Dit betreft de maanden november en december. De overige vorderingen bestaan uit openstaande debiteuren, vooruitbetaalde ziektekostenverzekering, rente spaarrekening en de restant subsidie van BKKC van € 12.724,- die we nog moeten ontvangen.

Liquide middelen € 39.145,- (vj. € 545,-)

Op de Raborekening van de Stichting staat per 31/12/2017 een bedrag van € 39.145,-.

Eigen vermogen € 30.757,- (vj. € 15.001,-)

Het eigen vermogen per 31-12-2017 bedraagt € 30.757,-. Bestaande uit de algemene reserve van € 15.001,- vermeerderd met het exploitatieoverschot over 2017 van € 15.756,-.

Kortlopende schulden € 33.043,- (vj. € 18.296,-)

Aan nog te betalen kosten staat per 31/12/2017 een bedrag open van € 26.091,-. Dit bedrag bestaat uit openstaande crediteuren, nog te betalen accountantskosten, externe uren voor werkzaamheden verricht in 2017, stagevergoedingen, optreden en declaraties. Op de balans staat ook nog een schuld voor te betalen vakantietoeslag € 1.369,-, te betalen verlofuren € 490,-, loonheffing december € 1.530,- en pensioenfonds € 3.232,-.

TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING 2017

Algemeen

Stichting BookAwake sluit 2017 af met een positief resultaat van € 15.756,-. Tegenover € 240.024,- aan baten stonden € 224.268,- aan lasten. De baten vallen circa 26,1% lager uit dan begroot en de lasten zo'n 30,9% lager. In eerste instantie had Tilt een begroting van € 324.558 voor de jaren 2017-2020. We hadden deze begroting gemaakt nadat we in 2015-2016 geld hadden ontvangen van de Provincie Noord-Brabant om door te ontwikkelen. De ambitie om meer eigen gelden binnen te halen was groot. De organisatie bleek in 2017 meer tijd nodig te hebben om door te ontwikkelen en het is te grote stap voor om in één jaar tijd de publieksinkomsten dermate te laten groeien.

BATEN

Opbrengsten (€ 6.090,-)

De inkomsten uit kaartverkoop zijn € 14.568,- lager uitgekomen dan begroot.

Bij directe opbrengsten (publieksinkomsten kaartverkoop): De publieksinkomsten zijn ongeveer net zo hoog als in 2016. We hebben in 2017 veel uren gestoken in het opzetten en professionaliseren van de organisatie, het aanscherpen van onze visie en het uitdenken van vernieuwende programmeringstakken. De grotere doorwerking daarvan moet nog zichtbaarder worden de komende jaren.

Diverse baten (€ 32.583,-)

Hieronder worden verstaan: fondsen en sponsors

In vergelijking met de begroting valt de post diverse baten behoorlijk lager uit dan begroot. (€ 41.317,-). Dat heeft te maken met tegenvallende sponsorinkomsten. Sponsoring in de culturele sector is niet evident. Vandaar dat we eind 2017 het programma Klik op Tilt ontwikkelden. Daar zijn nog geen inkomsten van in 2017. De crowdfunding heeft Tilt in 2017 niet ingezet, omdat we nog bezig zijn met het ontwikkelen van een project dat zich daarvoor leende. Het vriendenprogramma is wel ontwikkeld, maar nog niet ingezet, aangezien onze medewerker Publiek pas eind 2017 begonnen is.

Subsidies (€ 201.351,-)

Deze post bestaat uit subsidie Letterenfonds (€ 70.000 plus indexatie), Subsidie Provincie Noord-Brabant (€ 80.000) en Subsidie Gemeente Tilburg (€50.000). De resultaten uit doelsubsidies zijn lager dan begroot (€ 28.649). Dit heeft te maken met het feit dat we de begrote subsidie voor talentontwikkeling vanuit de Provincie Noord-Brabant pas in 2018 konden aanvragen. De uitrol van deze subsidiemogelijkheid liep vertraging op. Alles schuift dus een jaar op.

LASTEN

Bestuur en organisatie (€ 21.109,-)

Hieronder worden verstaan: vergoeding bestuur, publiciteit en voorlichting, vakliteratuur

Er is € 18.191,- minder uitgegeven dan begroot. Dit omdat we in de begroting rekening hielden met bestuurskosten, waarop we bespaard hebben in verband met tegenvallende publieksinkomsten.

Huisvesting (€ 9.803,-)

De kosten voor huisvesting zijn lager dan begroot (€ 8.147,-)

Dat komt door de post aanschaf apparatuur, dit jaar is dat niet nodig geweest. Ook hebben we minder uitgegeven aan huur ruimtes voor het festival, aangezien we met Theater de NWe Vorst nieuwe afspraken maakten ten aanzien van de huur van ruimtes. We krijgen de

ruimtes voortaan gratis ter beschikking, in ruil voor een afdracht van de opbrengsten. Ook aan techniek en aankleding voor het festival hebben we minder uitgegeven dan begroot.

Personeel (€ 142.742,-)

Er is in vergelijking met de begroting € 36.106,- minder aan personeel uitgegeven. Dat komt omdat de dienstverbanden pas zijn ingegaan in het najaar van 2017. Voor die tijd hebben we hetzelfde aantal uren gehouden als in 2016, zowel voor het vaste personeel als voor de freelancers waardoor we konden besparen.

Administratie (€ 6.773,-)

De post administratie is ook lager dan begroot (3.227, -). Dat komt omdat de kosten boekhouder lager waren dan begroot. De Bibliotheek Midden-Brabant is de boekhouding blijven doen, terwijl we uitgaven van de inhuur van een extern kantoor.

Automatisering (€ 705,-)

De post automatisering komt ongeveer overeen met de begroting (€ 1.000,-).

Specifieke kosten (€ 43.015,-)

Hieronder worden verstaan: programmakosten

Er is een verschil tussen begroting en realisatie (€ 34.445,-)

Dit heeft natuurlijk te maken met het feit dat we gaandeweg het jaar onze uitgaven moesten bijstellen omdat we niet zeker waren dat we alle begrote inkomsten zouden ontvangen. Tot die tijd zijn we voorzichtig omgegaan met de financiële middelen. Enkele projecten die al zouden starten in het najaar van 2017, hebben we vooruitgeschoven naar begin 2018, zoals de kosten rondom de Talent Hub.

foto pag. 13 en 19: Coen van Tartwijk | Coohn
foto pag. 25: Marianne Hommersom
overige foto's: William van der Voort | Cloakture

Tilt

LAAT DE LETTEREN LEVEN

